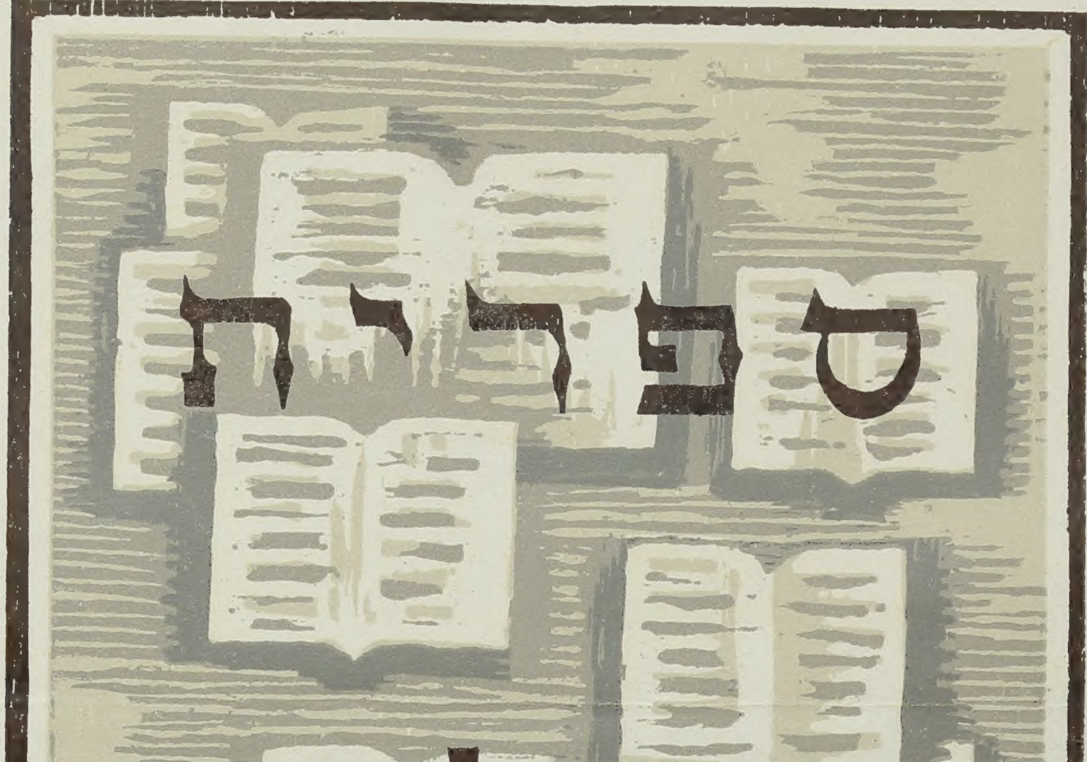
מהפ׳
R75A644

ספרית

מהלמן
מירון סימה 1971

21.030

ספר משלי

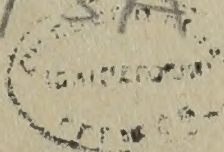
[illegible]

[illegible]

R 75 A 644

1529-35

OR 75 A 644 / c

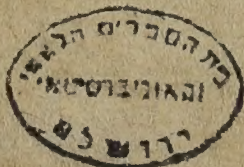
ספר יסוד מורא וסוד תורה

אחד בלי ראשית   הכל מלא הודו   אך הוא מרומם על
פי איש להגידו ·   ידע לבב משכיל
בוראו במעבדיו   כי כל מבחר בו   קוה באמת עדו · ונחש
ולעם בראו   לשמו ולכבודו
הראה בהר סיני   אשו ולפידו ·
אבן תמוכה לא   ראו ולפקידו   ציר נאמן נתן
עתו ותלמודו ·   ואני נכה רוח
בנתי בפקודו   ואמצאה כתוב   סודו ומוסדו ·
בית לתורתו   אבנה ועמודו
יראת אלהינו   פתי להעמידו ·

ראה ספר שמו נקרא   יסוד מורא וסוד תורה
לאברהם בר מאיר   ספרדי אבן עזרא ·

אמר אברהם המחבר   הנה נא הואלתי לדבר
ורצוני להאריך   כי ליסר מוסר אני צריך
ובעזר משפיל ומרים   אסדר פנים עשר שערים ·

ואומר בתחלה כי אין מותר לאדם מן הבהמה
כי אם בנשמה העלי׳ כי החכמה היא ע
שתשוב אל השם הנכבד אשר נתנה כי למען הראותה

שיתאוה בגויה ללמוד חכמה אחריה ולשמור מצותיו
וכל חכמה תחיה את בעליה והחכמות הם רבות וכל
אחת מועלת וכלם כמעלות הסולם לעלות אל חכמת
האמת · אשרי מי שנפקחו עיני לבותם וגמרו אל קצם
ואל טובו באחריתם ·

השער הראשון

יש ממשכילי ישראל
שכל חכמתם לדעת דברי
המסורת ובקיאים בכתובים ורמזיהם היקרים וכל
קמוץ ופתוח וקרי וכתיב וחסר ויתר ואותיות גדולות
וקטנות ותלויות ונקודות עליהם ומספר הפסוקים ו
והתיבות והאותיות בכל ספר וספר ושאלות כי יש
שכר לפעולות בעלי המסורת שהם כשומרי חומות ה
העיר כי בעבורם עמדה תורת השם וספרי הקדש על
תכונתם בלי תוספת ומגרעת וטוב הוא למשכיל כ
שיבין קצת דבריהם וישים לבו להתבונן טעמי הספרים
כי התיבות כגויות והטעמים כנשמות ואם לא יבין
הטעמים כל יגיעו שוא ועמל ורוח · והוא כמשכיל שיש
בידו ספר רפואות והוא מונע עצמו לספור כמה דפין
בספר וכמה טורים בכל דף ודף · וכמה אותיות בכל ט
טורי · ומזאת הידיעה לא יוכל לרפאות מזור · וגם
חכם המסורת שלא למד חכמה אחרת דומה לגמל טוען
משי והוא לא יועיל למשי גם המשי לא יועילנו ·
ויש מהם שחכמתם דקות הלשון לדעת הבנינים
ומחלוקותיהם והאותיות המשרתי'

שמושיים והשרשים והשמות · והפעלים בעיניהם ע
והאילנים שהם על דרכים רבים ואותיות בטעמים ש
והמלות ואיך ירכיבו הפעלים ובאמת כי היא יוכימד׳
מבואר כי ידע בעליה לדבר לשון צחות בזוכתו אף
בחרוזיו · גם טעמים רבים הסירו ושמים מדרך כלפי׳
גם מצוה כמו ואהבת לרעך כמוך שאיכבו כתוב את רעך
כמו ואהבת את ה׳ אלהיך · וקשה שנאמן שהוא כתוב על
הגר ואהבת לו כמוך · ואין להשיב ואהבתם את הגר
כי אין שם כמוך והטעם דבק הכתוב למעלה כאשר
פירשתיו במקומו · ובאמת כי טוב שוא למשכיל שילמוד
מאלה החכמה רק לא יתעסק בה כל ימיו בקרוא בספרי
ר׳ יהודה המדקדק הראשון · ו׳ ספרי ר׳ מריבוט · וכ״ב
ספרי ר׳ שמואל הנגיד · ועל כלם אמר שלמה עשות
ספרים הרבה אין קץ · ויש אחרים שהוגים תמיד בתור׳
ובנביאים ובכתובים גם תרגומם בלשון ארמית וכם
ספרים בלבבם בעבור שיחכמו טעמיהם בפי יבלתם
שעשו לה נגה על וסה והאמת כי התורה מקור חיים
ובה יבור כל החכמות רק אין כח במשכיל לדעת מצוה
אחת תמימה מן התורה אם לא ישען על דברי תורש׳
שבעל פה כי כתוב בשבת לא תעשה כל מלאכה ומי
יפרש לנו כמה מלאכות יתלמדותן ומדות הסוכה ב
ונקיית היא החנוכה וכלל כל מצות נרבית פירוש
מקבלי׳ האבות ואף כי המועדים אם הם תלוים במולד
הלבנה הקדמוני׳ לן הקתרון אף בכל פי המדקק ·

פה׳ בכח נבונה להראות או על פי מראה העין והספרי׳
רבים מפאת האורך והרוחב וקצות המרחק כפי מרחב
הארץ וכפי גלגל נטות הלבנה לימין· קו המזלות או
לשמאלו ועל אי זה מקום הוא חשבון המולד כי הנה
בין ירושלם ובין זו האי ד׳ שעות ישרות שהשמש זורח
עליהם בתחלה בראיות גמורות מחכמת המולדות
ועוד מצות רבות לא נדע פירושם מן התורה כי אם מ
סברא כמו ומלתם את ערלת לבבכם· גם טוב הוא
לדעת המקרא כי מצות רבות נלמוד מדברי המקרא ו
כמנות לא תאכלו על הדם מדברי שאול ולא ימותו
אבות על בנים מדברי אמציה· רק קטון היא התועלת
כנגד היגיעה לדעת שמות ערי ישראל ודברי
שופטים ומלכים ובנין הבית הראשון והעתיד להיות
דבר הנבואות שעברו קצתם יש מהם עתידות שנוכל
לחקרם· ויש שנסתרה בהם שעורי בקיר זה אומר בכה
וזה אומר בכה ואלו היינו יודעים ספר תהלות שהוא
כולו זמירות ותפלות אינם בדבריו ברוח הקדש אין בו
נבואה לעתיד וככה איוב וספרי שלמה ע״ה והמגלות
ועזרא וככה לא נוכל לדעת מספר דניאל מתי יגיע
הקץ כי הוא לא ידע כאשר פירשתי במקומו· ואם נביא
יומם ולילה בכל אלה לא תעלה בידינו דעת מצוה ש
שנוכל לנחול בעבורה חיי העולם הבא· על כן אמרתי
על ליחוד המקרא מורא אלהיכם

פרק ב׳ רק טוב

היה למשכיל שיתבונן סוד לשון הקדש מהמקרא כי ממש
אנו נאות חיים להבין סוד התורה יסוד המורה גם
התרגום מועיל אעפ״שאיננו כלו על דרך פשט · ויש
חכמים רבים שלא למדו מסורת גם דקות הלשון בעניניה'
הכל גם שלא קראו מקרא אף כי הטעמים רק מיעוט
הנעורים למדו התלמוד שהוא פירוש המשנה והם על ג
דרכים רבים וכולם על דרך נכונה כי מהתלמוד נדע
כל המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם רק אין
כן למשכיל להיותו רק מחכמת המקרא כי כאשר נ
ימצא בתלמוד כתוב שכאמ' לא ידע באי זה ספר הוא
ואם הוא על דרך פשט או דרש או אסמכתא בעלמא ·
כי מרוב חכמתם ושכלם יוציאו דבר מתוך דבר והם
ידעו הם עם יותר מכל הדורות הבאים אחריהם · והנה
מי שלא למד המקרא לא ידע לקרות פסוק גם צריך ש
שוא שידע דקדוק שלשון כי סוא ידריכנו להתבונן בתור'
ודברים רבים שלא דרשום קדמונינו שהיו חכמים גדולי'
בכל חכמה והבאים אחריהם לא יבינו רק דבריהם ש
הם פירשום · גם יש בתלמוד דברים לא ידעו פירושם ·
כמו במסכת ראש השנה פעמים שבא בארוכה וכור
בולד קודם חצות · וצריך ילדינו · ואין יכולת במשכיל
לדעת כל זה אם לא ילמוד חכמת המזלות וידע מ
מהלכי החמה והלבנה גם לא ידע חכמת המזלות אם
לא ילמוד בתחלה חכמת המדות כי היא כמו כולם ס
מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ובעמדת על ס׳זלוב

והתקופות או יכיר מעשה השם הנכבד וכבר אמרו ז"ל
כל מי שאינו מחשב בתקופות ומזלות עליו הכתוב אומר
ואת פועל ה' לא הביטו · ועוד אם לא ידע חכמת המדות
לא ידע ראיות המדות הערוכין · גם ארבעים ותשעה
מדות של ר' נתן · ולא יבין המשכיל איך תדמה כשמירת
האדם אל בוראו בחמשה דברים אם לא יעמיד חכמת
הנפש ולא ידענה אם לא ילמוד תחלה חכמת תולדות
השמים והארץ והיא עמוקה מאד · גם צריך יש למשכיל
שידע חכמת הנגון כי היא מחזקי כל חכמה · וכבר
הזהירונו קדמונינו ז"ל שיזהר ללמוד תורה וידע מה שישיב
לאפיקורוס · ויש בדברי רבותינו דברים רבים צריכים
ראיות ופירוש כמו הנעור בלילה שותה מים זה ב
מחכמת התולדת · ודבר אגרת בת מחלת ומים פטי ס
המזלות · ודבר הלבנה שהלשינה על החמה מחכמת
המזלות וכמה דברים רבים במקרא צריכים פירו' כמו
שהזכיר קהלת הארבעה שרשים שהם שמש הארץ ורוח
תנער והנה זורח השמש כנגד שמים והארץ לעולם ו
עומדת והוכב סיבב הולך הרוח ואינינו בא כלל וכל
הנחלים הולכים אל הים והלא ארבעתם נזכרים בפסוק
בראשית את השמים ואת הארץ ורוח אלהים מרחפת
על פני המים · וכבר מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת
תכן וכל בשליש עפר הארץ מי תכן את רוח ה' · וכבר
נוטה שמים כיריעה יסד ארץ על מכוניה · שמם
מן חכין חשות · המקרה במים · וכבר כוכב כנגד

מי הים וראי מידי כל הארץ · וככה הזכיר בדבר אלהים
במעשו וברוח פיו כל צבאיו · וככה לבעשות לרוח משקל
ומים תכן במדה כי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל
השמים יראה · וככה מי עלה שמים וירד · מי אסף
רוח בחפניו · מי צרר מים בשמלה · מי הקים כל
אפסי ארץ · וככה כתיב ארוכה מארץ מדה ורחבה מני
ים · וכתוב אחר אם התבוננת עד רחבי ארץ · והכל
נכון למשכיל · וככה דברים רבים כאשר נזכר בסוף
ספר תהלות · כי אש וברד מהארץ וזה אמת בראיות
ברורות · וככה המים על השמים ואיך הם המאורות
והכוכבים ברקיע אחד והכל אמת · וחכמי התלמוד
בדורנו עשו דרכים רבים · יש שיגע בו לדעת האמור
וקבע תר · ויש מי שידע המדרשים גם הוא יחדש אחרים
ויבקש טעם לכל מלא וחסר · ועתה אומר כלל ·
דע כי הכ[illegible] לוכם שומרים המלות בעצמם בשניתם
[illegible] רק [illegible] עמים שומרים לברים שהם העיקרים · ע
[illegible] תגיצור סנמיאיכי השקיבי · ויצחק אמ' לעשו
בעבור יברכך נפשי בטרם אמות · ורבקה אמרה
אברככה לפני יי' לפני מותי · ובחלום יפית מראה
ויפית תואר ובפתרון לא כאמר כך · וכאשר לבלעם
ארה לי והוא אמר קבה לי · ובדברי משה וישלח
מלאכים אל סיחון אעברה בארצך לא נטה בשדה ובכרם
ומשה שנה ואמר לא נעבור בשדה · וכתיב ועתה
הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם · ומשה שנה ואמ' הרף

ממני ולא גמירים דאמאם את שמם וכהמה רבות · והכ׳
בעשרת הדברים זכור ושמור · ולא תחמוד ולא תתאוים
ועד שקר ועד שוא · אבני שהם בלא וי׳ ומשה שכה שום
בת׳ · גם לא תנאף ככה ותוספת ומגרעת והמשכיל ב
יבין · ויש הגהה בתלמוד להתפלא על כן כל עתקי
בבריך כזיקין · גם הוא מקבל סבר לקיידות דפתחים
ולייסר המעוניתים רק אם היו כל ישראל צדיקים לא היו
צריכים לבריך כזיקין · ועוד כי יש מצות שאינם
חייב לכל רק אחד לבדו יוכל להוציא את הרבים · ע
כמעביר שופר ביום הכפורים ויום הזכרון ועולת
התמיד ומוספים ופרשת הקהל · וככה שופט אחד
יספיק לייסר כל מעוות במקום רבים והאדם חייב ל
לתקן עצמו ולהכיר מצות השם כבר אמרו ולהבין מעשיו
אז ידע בוראו · וככה אמ׳ משה הודיעני נא את דרכיך
ואדעך · והנביא אומר אל יתהלל חכם בחכמתו אי זו
חכמה שתהיה כי אם בזאת לברה ומה היא השכל
וידוע אותי · וכתיב בתורה וידעת היום והשבות אל
לבבך · ואמ׳ דוד דע את אלהי אביך ועבדהו אחר כך
כי בעבור זה נברא האדם · ואחר שתקן עצמו יתקן
לאחרים אם יוכל · והנה קדמונינו ז״ל היו יודעים סוד
המרכבה ושעור קומה וחלילה חלילה שדמות יוצרנו
לו רק דבריהם צריכי׳ פירוש כדברי התורה נעשה אדם
בצלמנו כדמותנו · ובנבואת יחזקאל כמראה אדם
עליו מלמעלה ואמר ממראה מתניו ולמטה · ובסוף

ומשל לך זה הספר ארמון לך זה הכור · ויש מהגאונים
שחבר ספר וקראו ספר היחוד ע"ד דעת אנשי המחקר
ומועטים הם הדברים הנבונים בו כי סבור חכם לעצמו
כאומר לא ידענו כי היודע איכות דעת ולא ידוע גם
ככה שהשם ברא העולם בזמן מתחדש והכלל איך
יחשב אדם לדעת סוד מרכבה מתכן והוא לא ידע מה כמשו
ומה גויתו רק היודע חכמת התולדת וכל ראיותיה ע
וחכמת המבטא לדעת הכללים שהם עמודי החיצונית
וחכמת המזלות בראיות גמורות מחכמת החשבון ם
וחכמת המדות וחכמת הערכים אז יוכל לעלות אל
מעלה גבוהה לדעת סוד השם ומלאכי עליון והעולם
הבא והתורה ודברי הנביאים ומדברי חכמי התלמוד
יחכם ויבין סודות עמוקים שנעלמו מעיני רבים וקנתם
אפרש · והגאון רבי סעדיה חבר ספר האמונות ויש בו
שערים שאין שיעור לדבריו · ועתה אשוב לדבר על
המבוא על פי אשר תשיג יד דעתי · והשם יורני בדרך
הישרה ומי כמוהו מורה ·

השער השני

מה נכבדה חכמת המבטא וראשיתה דעת המלות ה

החמש · כי יש כלל גבוה כולל כללים שפלים ופרטים
והנה נקרא הכלל השפל הקרוב אל הכלל הגבוה מין
גבוה והקרוב אל הפרטים מין שפל והנה הכלל הגבוה
כמו גוף כולל האבנים והכוכבים והמתכות והצמחים
והחיים · והנה החי מין גבוה כולל העוף והבריות

האדם יהית · והאדם אין שכל כולל ראובן ושמעון
היוצאי ונשאר העיקר האמו׳ בפרט׳ כיום השמיני עשרים
ובפרשת ראה לבני אחד ועשרים · וקראוכו אומרו ראות
זו דאה · ור׳ תרגום הקשה אם דאה היא ראה מה טעם
לספרה פעמים · ורשי ז״ל אמר כי הזכירה הכתוב
בשתי לשונות שלא ליתן פתחון פה אם בן יזכיר שמות
כל עוף בכל לשון והש׳ לא דבר רק לפי שיבינו השומעי׳
וזהו האמת · ותירוץ זאת הקושיא מחכמת המבטא
כי ראה שם מין גבוה כולל דיה ודאה כמו אות הכפור
לא בתר כולל תור וגוזל או שיאמר הכתוב וכשמו במות שמות ז
יצחק ובמקום אחר וכשמו במות אדם · ועוד כי שתי
אותיות מלקחות מן דאה על כן בכל חכמה ובכל אמונ׳
אין אדם מבקש לדעת הפרטים כי אין כח באדם לדעת
תכליתם וכמה מספרם כי לא יעמדו רגע אחד על מ
מתכונת אחד לעולם כי יאבדו תמיד והכללים עומדים
לעולם · וצורך גדול היה לי להזכיר דבר הכלל קודם
שאדבר על המצות בעבור שראיתי כמה חכמים סופרי׳
שש מאות ושלש עשרה מצות על דרכים רבים · יש מהם
שספר כמו נדר פעם אחת · ויש שספרו כג׳ מצות כנגד
שכתב ג׳ פעמים · וחכמינו דרשום ורבות ככה · ויש
מי שספר הכללים והפרטים ויש פעם הכללים לבדם
והפרטים לבדם · ויש שספרים מצוה אחת שבאחד
בשתי לשונות והטעם אחד · ועל דרך מחקר האמת
אין קץ למספר המצות כאשר המפורש לכל תכלה

ראיתי קץ רחבה מצותך מאד · ואם כספר העיקרים ו
והכללים ומצוה שהיא עומדת לעד אין המצות עשויות
כמו אותות ופלא עשרה · והשם הבוחן יודע תוך לבבי
כי לא חברתי זה הספר להראות כי עזרתי על חכמי ד
ונגלו לי סודות להתפאר גם להשיב על הקדמונים כי
ידוע ידעתי שהיו חכמים ויראי השם ממני גם בדור הזה
חכמים גדולים מאד רק חברתיו לכתוב שלמד לפני ס
ספרים שחברתי לו ומרוב אהבתי אותו היגעתי בנפשי
לכתוב לו ספר במצות כי ראיתיו כי הוא איש אמת ב
וירא את יי׳ מרבים · יש כלל גדול כמו לשמור את כל
מצות השם כולל עשה ולא תעשה ואלה ועבדתם את יי׳
אלהיכם כוללת כל מצות עשה שהם בלב ובפה ובמעש׳
שהם עיקרים אז זכר להם · ואלה ליראה את יי׳ כוללת
כל מצות לא תעשה והיא יראה במלת עשה והטעם כ
בשומר עצמו מנעת אל עבירה בעבור יראתו מהשם ב
כאשר שירא מאדוניו לעשות רע והוא רואהו בעינין כי
יש אחרים שכמשכים אחר תאותם ולא יכבדו בעבור
המלך אולי יודע הדבר לו אי בעבור שם רע ידופי ע
וחרפה · ואלה אחרי יי׳ אלהיכם תלכו כוללת לעשות
חסד וצדק ולאהוב שלום · ואת הנביא ע״ה׳ כי אם עשות
משפט ואהבת חסד וזה כולל כבד את אביך ולא תרצח
ולא תנאף ולא תגנוב ולא תענה ברעך ולא תגזול
ולא תחמוד ולא תכחשו ולא תשקרו ומדבר שקר ת
תרחק ולא תהדר פני גדול ולא תקח שחד ולא. תעשוק

את רעך מאחיך פרך ולא תלין ולא תקום ולא תטור ואים״
ומצות לנכרי ולנכר אם כסף תלוה את עמי כל אלמנה
ויתום לא תענון לא תהיה ורבים כהנה והצנע לכת כלל
כל דרך וחוק ותורה שה״רבו הש״ם · ויש מצות רבות
עברו ומה צריך לספרם כשג״ מאות כמו אגודת אזוב
ואתם לא תצאו אל יצא איש ממקומו ללקוט מן״ לא
תותירו ממנו היו כרובים ומעשה המשכן וכשיעתו כ
והרגלים ושלות השלוים ויד ויחד במחנה ונאת על
האויב שבלם זכרם והברכה והקללה ומזבח בהר ע
עיבל ולסיד האבנים ולכתוב התורה ועדי מקלט ע
ומלחמת עמלק · ויש שהיו מצות על משה לבדו כמו
מזבח אדמה שברת ברית עם ישראל ולפסול הלוחות
ולהקים המשכן ושבעת ימי המלואים ולמשוח המשכן כ
ואחיו ובניו ולתת האורים והתומים על החשן ולשים
לוחות הברית בארון ודבר נחש נחשת וככה מצות אחרו׳
כמו רקועי פחים ושיתנו הכהנים התורה מצד הארון
מחוץ וצנצנת המן ומטה אהרן · ויש מצוה שיש להם
כלל גבוה כמו איש איש אל כל שאר בשרו · והשפל
ערות אב ואם והאל אחד היא · על כן הוא אומר שאר
אביך שאר אמך היא · ובוסרי המצות ספרו כל לאו כ
בעריות בעבור שיש בהם שם משפט מסורה בבית דין
ומלת כרת ברית כוללת הכל והנה חשבו איבוד כל י
בהמה טמאה ועשרים מיני עופות וכל שרץ הארץ ושרץ
העוף ושקץ מינים מצוה את וידענו כי טומאת השרונה

פרסים חמורה ובעבור שיש סימן אחד כשר לחזיר ולשפן
ולארנבת ולגמל הוצרך לומר ובנבלתם לא תגעו ·
והטעם כי אתם קדושים לא תגעו בכל נבלה שהיא תטמא
אתכם ונפשכם בהם · ואת נבלתם תשקצו והנה הזכירם
בשאר הנבלות ואין על הנוגע כרת ונפש תלקות · ויש
מצות לא תעשה שאם תעבור עליו עשה זה והפטר
כמו לא תותירו ממנו עד בקר אם תוכלו ואם נותר
ישרף באש ואם לא יותירו אז יותר טוב · וכזה יבמה
יבא עליה הינכה מצות וחיוב רק אם ייבם אז טוב לו ל
לקבל שכר ואם לא יחפוץ ליבם לא יכריחנו בית דין ·
ויש דרך כלל אחר בעריות יש אסור במין ויש שאיננו
מהמין כמשכב זכור באדם וביאת הבהמה גם השיף
בכללה כי הכתוב דבר על החיה יותר כמו ויזכור א
אלהים את נח ואת כל החיה והבהמה כי הם נכבדים
שנולדו עמו ביום אחד · ובכל שכן שור או חמור בהיה
שמצא יותר · וכזה ומשפט הסוס והפרד והגמל · גם
אסור בנקבה שאיננו מהמין כמו הבהמה גם אסור
במין לעולם באשת האב והאחות ובנות גם אסור
בחיי אחד כאשת איש והיבמה ואשה אל אחותה גם
אסור באשה באשר היכנה מעם השוכב עד שתשוב
לתורתו כי ערפה שבה אל עמה ואל אלהיה ורות אמרה
עמך עמי ואלהיך אלהי והשיבה עמה ואיננה מתקדשת
משומתתה ליחד השם הנכבד כי אין מזרעו לע״ז גם יש
אסור בזונה לכהנה אשתו בתולה ואלמנה גם יש

לאסור באשתו כל ימי נדת דותה וימי שבתה בדמי טהרה
• יש פרשיות שיש ברמות מצות ואין אחת מהן ת
מצות חייב כאשת יפת תואר לא התירה הכתו' לקחתה
לו לאשה עד עשות כל התנאים הנזכרים • ואל תתמה
בעבור שהת' הכתו' וחשקת בה ולקחת לך לאשה כי
הטעם במחשבת הדבר פרעה ויקח אותה לו לאשה •
ונכה על כלן ויכנס בישראל • והראיה הגמורה שאמר
ואחר כן תבא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה • והנה
התנאים שיביאנה אל תוך ביתו ולא יניחנה ברשות אחר
אחרי שים במחשבתו שיקחנה וגלחה את ראשה ועשתה
את צפרניה כמו המצורע • ואין צורך להזכיר שתתחטא
במי נדה כי כתיב במקום אחר אתם ושביכם • והסירה
את שמלת שביה מעלים שעבדו בהם ע"ז ככתו' והחליפו
שמלותיכם • ובכתה את אביה ואת אמה אם נכרנו או
אם הם חיים וכל זה האיחור אולי לא יקחנה • והלוקח בת
ישראל שלא יעשה לה אלה התנאי' טוב מזה שחושק ואין
בפרשה כולה מצות חייב רק לא תתעמר בה • והנה יש
בברכות שאנו חייבין לברך מצות חיוב ויש שיברך השם'
שהתיר זה בתנאי זה כמו על השחיטה והנה אם יברך
הנה בשחיטת הפסח היא מצות חיוב כמו על המילה
והשם לא צונו מצות חיוב לשוחטו רק אסור לאכול בשר
חי עד שישפך דמו בשחיטה לבדה לא ברך אחרית
והנה זאת הברכה כברכת הנושא שהזכיר העריות ס
והאסורות והתיר את הנשואות • והנה המברך על

שחיטה ובדיקה ואיסור החלב והגידים ומברך השם אחר
אכילתו הנה שכרו אתו ואם לא יעשה כל אלה יש י
עונש עליו והנה כל אלה אינם מצות חיוב כי העיקר
איננו כן ואין ספק כי המתענה מונע עצמו מלאכול בשר
כאשר התענה דניאל יותר שכר יקבל מהשם וככה
המתענה בכל יום ואיננו מברך ברכת המזון וככה ש
שמזיר איננו חייב לקדש ולהבדיל ולשתות ארבע כוסות
רק החיוב הוא לשותה · והזכרתי כל זה בעבור ש
ששמעתי על חכם חביר שהיה משוטט בחוצות לבקש מי
שיש לו עוף שישחטנו ודעתו על הברכה למלאת מאה
ברכות בכל יום ויש בעלי אזהרות שהכניסו במצות
לאוין שפירושם טעם כמו ולא יסור לבבו ולא ישיב את
העם ולא יזח את החשן כאשר ירכבוהו אז לא יזח וככה
ולא ימות ולולי הקבלה כבר היה להיות כאלה לא יבורו
אתכם · ויש שהכניסו במצות שהוא רשות כמו לגר אשר
בשעריך או מכור לנכרי וככה לכלב תשליכון אותו כי
הטעם דבק עם ואנשי קדש תהיון לי והנה בשר שנטרף
איננו למאכל רק לכלב השומר באהל תשליכנו על כן
הפתח למד לכלב · ולולי הקבלה היה נראה ככה
לעולם בהם תעבודו כי כל המצות מיד האבות קבלנום
אין הפרש בדברי המצות בין דבריהם ובין דברי תורה
כי גם הם כתובים לנו והם קבלו מאבותם ואבותם מ
מהנביאים והכל מפי השם ביד משה · והנה אתן לך
משל במצוה אחת שחשבוה שנים · כמו זכור ושמור

וקיום השבת והקריאה לשבת ענג ועשות דרכים מ
וממצוא חפץ ודבר דבר והנה מצות רבות והעיקר לא ת
תעשה כל מלאכה והנה הוא חייב לזכור כל ימי
השבוע מתי היא השביעי ויהיה שמור לו והנה זכור
כולו בשמור וקדושו שלא יעשה בו מלאכה כדברי ירמיהו
ועונג היא המכוונה מענג הגוף וממצוא חפץ ודבר דבר
מי פני שלא לעשות בו מלאכה ובכלל האזהרות ומלתם
את ערלת לבבכם בכלל מצות עשה וערפכם לא תקשו
בכלל לא תעשה ושאלתי גדולי הדור מה פירושם כ
ות׳ וכתבם ראיות בקשה הבון כחוקם עם תלמידיהם שאי׳
להם לב להבחין בין האמת ובין השקר והנה בעלי ה
האזהרות דומים לאדם שסופר כמה הוא מספר ה
העשבים הכתובים בספר רפואות והוא לא יכיר מה
תועלת בכל אחד ומה יועילו לו במציאתם · ויש מהם
מזכירים בספר בשני שמות והוא חושב כי שנים הם כמו
זכור ואל תשכח · ועוד אפרש לך הפסוק במקום הראוי
והנה מצות רבות כתובות בתורה ואין איש שם על לב ·

השער הב׳

יש מצוה שהיא העיקר ויש לה גדרות כמו הנזיר שיזיר
מיין ושכר ככה גדרו כי היין מרבה התאוה בהבירו כ
הדעת והנה רכיאל הקטנה ולא שתה יין בנפש כי
מדרכן הוא לשתותו והנה השם אסר עליו החומץ
ומשרת ענבים וחרצנים וזג ותער לא יעבור על ראשו
שלא ייפה עצמו לנשים והנה הטעם אם הנז׳ נדר

שיר להיות נזיר מן היין לבדו לא יהיה קדוש לשם שלם ו
רק יהיה גם אלה המצות הנזכרות וככה עשו קדמונינו
בימים הכפורים שהוא אסור באכילה וזהו העיקר כי כל
עינוי דבק עם נפש בכל המקרא הוא גוף והיה כן כי
הנפש כחה בכבד שהיא המתאוה כי תאוה נפשך ם
ונפשו מאכל תאוה והנפש האוכלת והעדים כי כן הוא
למה צמנו ולא ראית ענינו נפשנו הטעם כפול וככה
הלא יהיה זה צום אבחרהו יום ענות אדם נפשו ועוד
ונפש נענה תשביע וכבר פירשתי ענין ענ׳יתי בצום
נפשי למה כתוב בית בצום ואמרו כי גם הוא אסור
בשתיה כי מצוה ואכלת שם לפני יי׳ אלהיך מעשר דגנך
תירושך ויצהרך · ובדרך זה לא פרשתי ושם כתוב
להבין ולהתענות ואין צר׳ לפרש והנה גם הוא אסור
ברחיצה והם אמרו שירחץ בעל קרי · ומה כתבנו אחרי
הקדמונים הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה ועוד כי
שכר מצוה מצוה · והנה בעשרת הדברים החמשה כנגד
השם הם הדבקים בלב והם החמורים והחל דבור שש׳
לא תרצח מהחמור · וכלל אומר כי כל כרת ומיתה
היא על מצות לא תעשה כי הוא מכעיס יותר מהמתעצל
לעשות מה שצוה · ולא מצאתי כרת במצות עשה כי אם
במילה כי היא לאות ברית עומדת בגופו כל ימי חייו ·
ופעם אחת היא חיוב הקרבן · והחיוב על אבי הנולד או
אב ב׳ד׳ רק אם גדל ולא ימול יש עליו כרת וככה כרת
על מי שחדל לעשות הפסח כי זכר יציאת מצרים עקר

לכל המצות על כן כתיב אחריו אלהי מסכה לא תעשה
לך · את חג המצות תשמור וכתובה תשובה מה הענין
שכרים קיינו לפרעה במצרים · ועתה ארמוז לך מצוה
אחת כוללת כל מצות עשה והיא בברית באשר
שבתכלנו טעם כל ארור הוא על כתר והרוק״ם מפורש
דבר זאת כת ואחות כי יתיחד עמם בלי חסר והבהמה
אין לה פה ובסוף אמר ארור אשר לא יקים את דברי ה
התורה להשביע בסתר · כי בגלוי בית דין יכריחנו או
יקח הדין ממנו על כן בכין הוא להיות פא׳ ואלה כמו
אם ינשא טמא נפש בכל אלה וקרבן השוגג יוכיח כי
המזיד בבא בגלוי מחלל השם והנה הואיכו עברו כל
ישראל על מצות לא תחיה כל נשמה כנגד שבועתם ש
שלא יחללו את השם ·

השער הד׳

יש מצות חיוב הצבור
כעולות ולחם הפנים ויין
לנסך ושמן למאור · ויש למשפחה ידועה כמו מצות
הכהנים הגדולים והלויים והם מצות רבות · ויש לאדם
לבד מאי זה משפחה שיהיה כמצות המלך והנזיר ע
והמצורע והטמאים ורוב המצות כולל הזכרי׳ והנקבות
ויש לזכרים לבדם כמו המילה ומקרא לילה ופטר רחם
ופדיון בכור ושני שנים · ויש לנקבות לבדן כנדה ויולדת
וכונע ונדר בעולה או קטנה · ויש תלויות בדבר אחר
כמו העולות והמוספין במקום הנבחר ושלש פעמים
ומצות רבות ככה · ומהתלויות אם יש לנו · בן תלבושו

ופדינו אם היה בכור ואם נטעת עץ למאכל ערלנוהו
וחללנוהו והללנוהו ואם שדה או כרם עשרנוהו ואם
הלוינו כסף לא נהיה כנושים ואם קנאנו נשינו נעשה
במשפט ואם היו לנו עבדים או שפחות או מי שיקח א
אשה נעשה ככתוב עליהן והמצות פרטיות לאלה רבות
ורובם דינים ומשפטים ויש מצות רבות תלויות בזמנים
כמילה בן שמונת ימים והערך מבן חדש ועד בן חמש
ועד בן עשרים ועד בן ששים · ויש מצות רבות ביום ע
כעולות והמילה ויש בלילה כאכילת פסח וספיר' העומ'
ויש בין היום ובין הלילה כסוף זמן שחיטת הפסח והדלק'
הנרות וביאת הטמאים אל המחנה ויש בבקרים כתפלת
המנחה ותחלת שחיטת הפסח · ויש פעם בשבוע ב
כשבת ופעם בשנה כחג שבועות ויום הזכרון ויום
כפור וחג שמיני עצרת ויש שבעת ימים מצות על דרך
הפשט כי הנה חיוב כי הכתוב הזכיר ואמר שבעת ימים
תאכל עליו מצות לחם עוני למען תזכור את יום צאתך
והנה הזכיר הטעם כי עד שבעה ימים אכלו ישראל ה
המצות כי הענן היה הולך יומם ולילה עד שטבע פרעה
או הטעם מטה עד שבעה המשכן כאשר פירשתי זה ב
במקומו וככה שבעת ימי סוכה והדלקת הנר שמונת
ימים וככה מקרא מגלה בזמנה ולגמור הלל י״ח ימים
ולילה אחת ולקרוא בכל ראש חדש וששת ימי הפסח ה
וספירת העומר שבעה שבועות וקדוש השנה השביעית
ושנה החמישית · ויש מצות רבות שאינן תלויות בדבר

ולא בזמן ידוע והם חיוב לכל בני מצות זכרים ונקבות מלך וכהן ועשיר ועני ישראל גם בגר בריא או מנוגע תורה אחת לכל ואלה המצות הם העיקרים ·

השער החמישי
המצות שהם עיקרים שאינם תלויות במקום

או בזמן או בדבר אחר הנטועות בלב הם עקרים כמו פקדון שהוא נתון ביד אשר הפקד אתו   על כן אמר ג המלך דוד פקודי ה' ישרים משמחי לב ואלה היו ידועות בשקול הדעת לפני מתן התורה ביד משה והם רבות כ בעשרת הדברים חוץ מהשבת והם נשנו על יד משה ועל כאלה אמר וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורותי כי אלו היה ידוע איסור כל העריות לא היה לוקח יעקב אבינו שתי אחיות יחד על כן כפרש כי את כל התועבות האל על רובם במשכב זכור שהוא הפך חפץ השם ע ונתעב בתולדת ונבנה מין אחר ופגה הרבעת והעריות הקרובות מאד על כן נכון הוא להיות פירוש הקרוב אליו דבק עם אחותו שהיא בת אביו ואמו כדרך וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים על כן אמר אברהם וגם כ אמנה אחותי בת אבי היא · והעד שאין עונש בד' · ואם טען טוען למה האחות ולא האם אולי יאמר לנו למה שבתולה ולא הבעולה ואין זה המשפט לאח · ויש שהמצות שהם לזכר למצות שהם העיקרים כמו השבת זכר למעשה בראשית ושביתת העבד זכר ליציאת מצרי' וככה פסח ומצות ומרורים וסוכות והמזוזות ותפלין

שיר ונראה שציצית אעפ׳ שאין התכלת מעכב כמו ש
שאמר לא יעכב מצות המצות כי התכלת הוא לזכר על
כן מעיל האפוד כליל תכלת ועין נזר הקדש קשור ב
בפתיל תכלת ואין המתעטף עושה מצוה שלימה כי הוא
חייב כל היום ובהיותו בשוק ורואה צורות או יתור לבו
אחרי עיניו יותר מאשר יתור בשעת התפלה · והזכרתי
זה בעבור שראיתי אנשים רבים אינם יראי השם והם
מתעטפים בטלית דרך כבוד לנפשם גם האפוד והחשן
לזכרון · וככה גיד הנשה שהוא אסור באכילה לזכר
ספק אכילת הפסח · ועתה אפרש כי כאשר קבל הא״ב
עליו ועל זרעו חייב הבן לשמוע בקול אביו כימי הפורים
ודברי הצומות אם לא יעבור על מצות אדני הכל·
וטעם זה הדבר שיהיה נזכר החסד שעשה השם עם כ
יעקב שהוא לבדו אבינו ולא ישתתף עמו אחר כאברהם
ויצחק כי השם בחרו ולא התערב עם זרע שלא בחר
השם באביהם ולא התגאל במאכלם ויין משתיהם כדרך
שהזכיר בתורה ארור כנען שלא יתערב עם בני ישראל
שהוא מבני שם שהוא אבי כל בני עבר שיתיחסו אליו
שברכו נח עם זרע מקולל ואמר הנביא כי ריב לה׳ עם
יהודה ולפקוד על יעקב והטעם הבנים והעד עם ע
יהודה ואמר אחרי כן בבטן עקב את אחיו שהשם נתן בו
כח שאחז ידו בעקב עשו לפני צאתו מן הרחם ולא
עשה כן לכל נולד והאומרים כי אחר צאתו היה זה לא
יתכן כי כתוב וידו אוחזת כי אלו היה כדבריהם היה

כתיב ואחרי כן יצא אחיו ואחזה ידו ועוד בבטן עקב
את אחיו ובאונו שרה את אלהים שהתאבק עם המלאך
ולא יכול לו והנה יש לו מעלה גדולה ועוד מדרך
חכמת הרופאים כי כל אבר מחזיק דמיונו אם הוא בריא
ופסק הדבר ובעבור שכתוב ותקע כף ירך יעקב ע״כ
לא יאכל מהיום ההוא והלאה וחייבים לנהוג כבוד ב
באביהם והוצרכתי להאריך בעבור שבוא על דרך ה
הפשט כי לא נזכר רק בעבור החוק ואין כמוהו במלא
כי כתוב וביום השמיני ימול בשר ערלתו · וכתוב על
דבר היתום והאלמנה וזכרת כי עבד היית · ואל
תתגבר על מעשי ידי השם ·

השער הששי

יש מצות מבוארות
בתורה ויש מצות

שלא ידענו פירושם באמת רק מפי הקדמונים המעתיקים
שקבלו בן מאביו ותלמיד מרבו ולולי הקבלה יוכל אדם
לפרש אותם פירוש אחר · ויש מצות קבלנום מהם ואין
זכר להם בתורה וכלל אומר לך לולי אנשי כנסת ה
שגדולה ואנשי המשנה והתלמוד כבר אבדה תורת ה
אלהינו ונשבח זכרה כי אלה העמידו כל דבר על בוריו
ובארו לנו המצות ביאור היטב וכל המשפטים כאשר
קבלום ויש שימצאו עדות ברורה מן התורה ויש דרך
דרש ויש דרך אסמכתא בעלמא ומי שיש לו לב יוכל
להכיר מתי אומרים דרש ומתי אומרי׳ פשט כי אין כל
דבריהם על דרך אחד והשם שנתן להם חכמה הוא יתן

שעבודתם שלימה · והנה בירמיהו לא תוציאו משא ת
מבתיכם ביום השבת ולא נזכר זה בתורה · והמצות
המקובלות מהאבות שיש להם זכר בתורה רבות ושאין
להם זכר ואזכיר קצת אלה ואלה כמאה ברכות בכל יום
והתפלות וברכת המזון והלל ואמ' רב בחיי כי הוא ת
תהלתך והוא אלהיך · וקריאת שמע ועירוב וקדוש והבדל'
וש׳ש בעידות · ויש אומרי' נר שבת וככה תקיעת שופר
ביום הזכרון כי לולי הקבלה היה נראה כי הוא על דרך
ראש חדש כיבן כי הוא העיקר לפני שתכנס תקופת ת
האמת על כן אמרו שהוא יום הדין וככה הלולב כי אין
מפורש בתורה רק ולקחתם ולולי הקבלה ה ה לו טעם
אחר וככה ספירת העומר כי הם הפרישו בין וספרתם
לכם ובין וספרה לה וככה הטרפה ויש לה טעם ככבר
מחכמת תולדת שמים וככה שבעת ימי חופה ואבלות
ובקור חולים וקבורת מתים ונר חנוכה ומקרא מגלה וד'
כוסות וכבר פרשתי וירש אותה כי היא אסמכת' בעלמא

השער השביעי

שיש לבך להתבונן כי
כל המצות שהם עיקרי'
או תלויות בדבר או לזכר כתובות או מקובלות. מצות
עשה ולא תעשה מפורש או עשה שעקרו וסודו לא תעש'
כאשר כתוב ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את
השבת · והשביתה איננה מעשה רק בלוי מעשה ומנוחה
ממנו כי כן כתוב וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו
ופי' לעשות לפני יום השבת כדי שלא יעשה בו מלאכה

וכבר תענו את נפשותיכם והטעם לא תתענו במאכל
ושתיה כי הענוי הפך התענוג וכבר והתקדשתם והייתם
קדושים פירושו אל תשקצו את נפשותיכם לאכול כל ש'
דבר כמאכ' ומשחית בתולדת והנזיר אשר לא ישתכר
מיין הוא קדוש · והנה כל המצות על שלשה דרכים האחד
באמונת הלב והשני בפה והשלישי במעשה וכאשר
האחד נמצא בכל חשבון ככה עקר כל מצוה שהיא ת
תלויה בפה או במעשה צריכה לאמונת הלב ואם לאו
הכל שוא ותוהו וחכמים אמרו רחמנא לבא בעי · ושם
בוחן לב וחוקר כליות וכתיב בפיך ובלבבך לעשותו ·
וזה הכתוב כולל השלש דרכים · בפיך ידוע ובלבבך
אמונת הלב · לעשותו שתעשה המצות שהם במעשה ·
וככה כתו' מה יי' שואל מעמך כי אם ליראה את יי' אלהיך
בכל לבבך ובכל נפשך ודוד המלך אמר נקי כפים ובר
לבב אשר לא נשא לשוא נפשו · וכן הולך תמים ופועל
צדק ודובר אמת בלבבו לא רגל · ועתה שים לבך כי
אין טורח במצות לא תעשה לאשר יש לו לב להבין כי
השם נטע בלב שכל שיוכל אדם בו להשמר מכל נזק · ו
והמשל ברופא שאמר לאדם שאינו יודע המאכלים שמזיקי'
לו כפי תולדתו אל תאכל כל מה שאזהירך שאם תאכלם
תבא לידי חולי ותמות וכל איש דעת לא יתאוה ל
לאכול דבר שמזיקנו רק יהיה כתעב וכמאס בעיניו כ
אעפ' שטעם שהוא מאכל ערב והמה ישים עיקר מאכלו
לחיות ולא יבקש החיים בעבור שיאכל כי זה דרך

דרך הבהמות כי אין להם נשמה שתחיה אחר הפרידה
מעל הגויה הלא תראה כתיב בתורה תוצא הארץ נפש
חיה ישרצו המים ולא כן האדם רק נעשה האדם בצלם
מלאך ואם המלאך חי לעולם ככה מי שהוא בצלמו על
כן אמר אחד מהמשכילים כי העונש בארבע מיתות ב״ד
על לא תעשה וכנגדם כרת ומיתה בידי שמים והשכר
על מצות עשה׃ וקדמונינו הביאו ראיה כי יש שכר
לשומר ממצות לא תעשה לא תאכלנו למען ייטב לך ויש
אומר כי השכר ישוב לאשר הזכיר באחרונה כי תעשה
הישר ויש אות למצות לא תאכלנו הכתוב למעלה על
הארץ תשפכנו כמים אשר לא יאספו עד שלא יאכלנו
אדם כי הדם הוא הנפש וזה ידוע מחכמת התולדת׃ גם
נכון הוא שיראת השם שהיא מצות עשה כוללת כל מצות
עשה ומצות לא תעשה כאשר הזכיר משה אחר ליראה
לשמור כל מצותיו וחקותיו לטוב לך שהם עשה ולא
תעשה כי המונע עצמו מעשות עבירה בעבור יראתו
השם אז טוב לו ומלת לטוב לך כוללת טוב העולם הזה
והבא ביחד והשכר על מצות עשה כי יש בהם טורח
והמשל כמי שייגע עצמו על פי הרופא לבשל מאכל מה
שיאכל שיועילנו והנה שב בריאותו ותועלתו בידו והנה
לטוב לך שתקבל שכר ותמלט מעונש והנה הטוב הוא
לאדם שומר מצות הרופא כי לא יועיל ולא יזיק הרופא
בדברי אליהוא אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה
תעשה לו׃ ועתה ארמוז לך סוד כבוד מצאנו כתוב

למה תתענו ה' מדרכך ואתה הסבות את לבם אחרנית
ומשה אמ' ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב
ועוד מפי עליון לא תצא הרעות והטוב · ואמרו קדמונינו
הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים · ודע כי צמח האדמה
הנעבדת טוב מצמח האדמה שאינה נעבדת ויש שמנה
ורזה · ובדרך משל אמת אפרש כי ג' כחות בחיות האדם
ואם תחפוץ קרא אותם בג' שמות נשמה ורוח ונפש והנה
הנפש היא הכח הצומח שהיא בכבד וכל חי וצומח ס
משתתף בכח הזה וזאת הנפש גוף והיא המתאוה לאכול
ודבר המשגל והרוח בלב ובה חיי האדם שיתנועע והיא
כוללת האדם והבהמה גם היא גוף ובצאת זה הרוח ס
שהוא דומה לאויר מהגויה אז ימות האדם וזאת הרוח
מתגברת והיא הכעסנית · והנשמה היא העליונה
ובחה במוח ונולדת בני אדם ויצריהם משתנים יש מי
שנשמתם חזקות בו ויש נחלשות ויש השתים בתמורם
ואין צורך להאריך כי הנשמה מבקשת מה שיועילנה ו
ממעשה השם כי הוא מקור חייה והנפש מבקשת ס
תענוגי הגוף לטוב לה והנה הרוח אמצעית ובעבור
שצורך יש למוח אל הכבד והלב גם שניה' למוח והכלל
כל אחד זה לזה על כן קראו העברים הנשמה רוח ונפש
והנה הכל קשורים עם הגוף ואם אדם יאכל מאכלים ס
שיחמום הדם או ירבה כעסו והנה מעשה הגוף ברוח ו
ואם הגוף ישר במזגו ואדם הכעיס אחר בדברו אז
במעשיו תגבר יד הרוח שלבו ויוליד חום בגוף ונסבר

שמתכלה הגוף בעבור הרוח וכל משכיל יבחר נפשו כפי
צורך נשמתנו ולא תשתכח היא בהשתכחות הגוף וזאת היא
המעלה הגדולה שנתן השם לישראל כי אם ישמרו מצות
השם אין צורך לרופאי׳ עם השם כאשר עשה אסא ותפשו
הכתוב ואין טענה מתלת ורפא ירפא כי אנכי מהכנין
הקל רק הוא כמו וירפא את מזבח יי׳ · ואנכי כמו ס
מחצתי ואני ארפא · ובאיוב ימחץ וידיו תרפינה וכבא
צבא השמים חלק יי׳ לכל העמים · וזה פירו׳ יפקוד יי׳ על
צבא המרום וזה כנגד המקבל כדרך חכמת המזלות
והשם לקח לישראל לנחלה ויוציאם מרשות המזלות כל
זמן שהם ברשותו לעשות אשר צוה בתורתו על כן אמרו
הקדמונים אין מזל לישראל ובעבור זה כתוב ונפלינו
אני ועמך · ואין לטעון ואיך ישנה השם חוקות שמים הנה
כח יוכיח · והנה הוא היה הטוב כלו בעבור כל הטוב
ובעבור רע מעט אין מדרך החכמה למנוע מה שהוא טוב
רובו על כן יש כח במשכיל לבחור הטוב והרע כי אין
הגזירות רק כפי המקבל על כן כתוב אפס כי לא יהיה בך
אביון על תנאי אם הכל הוא הדבר טוב · וכן כתיב רק ס
אם שמוע תשמע · והיהיר מועיל בנפשו באחריתו · ועתה
שים לבך ודע כי כל המצות הכתובות בתורה או ה
המקובלות או התקונים שתקנו האבות אעפי׳ שרובם
הם במעשה או בפה הכל הם לתקן הלב · כי כל לבבו׳
דורש יי׳ וכל יצר מחשבות מבין וכתו׳ ולישרים בלבותם
והפך זה לב חורש מחשבות און · וכתוב אחר ולבו בל ס

עמך כי רוע עין תלוי ברוע הלב · וזה ידוע מחכמת
התולדת על כן היתה הערלה כליל כולה לשם על דבר
התולה על הלוח דבר שאיננו נכון · והמשאלת והאדר
על חטא בפה או במעשה · אם פירו ומלתם את ערלת
לבבכם · ידע כי מלת ערלה כבדות · והנה ערל לב
כמו כבד לב פרעה · ואנכי ערל שפתים כמו כי כבד
פה · גם ערלה אזנם · כמו ואזניו הכבד · ובשכרית
ערלת הבשר יהיה לאות ברית בין האדם ובין בוראו שלא
ישכב נפשו במשכב שאיננו על דרך אמת ושברו אתו
שיפרה ויסגא ובכה כתי' ואתנה בריתי ביני וביניך
וארבה אותך · וכתי' וערלתם ערלתו גם היא כובד
ברוב הליחה גם זה מהתולדת · והנה המצוה כוללת
היא שתכנעו מפני השם ותכנעו כאשר ייסר אתכם ם
ותבינו האמת שתסירו ערלת לבבכם ולא תכבידו לבבכ'
כמעשה פרעה או אחז ובעת הצר לו ויוסף למעול בה'
ואחאב נכנע וייסר בעיני ה' ובכה כתי' אז יכנע לבבם
הערל · והנה זאת כמו כבד לב ושנת וקשי עורף משל
באדם יקשה ערפו ויסיב גוו אל אחוריו וכאשר יקרא לו
לא יסיב אליו פניו והנה הוא מקציף על כך · אחר
כי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים הם המלאכים בשמים
ואדוני המלכים בארץ והכל ברשותו והוא אל גדול
גבור ונורא ואיך תוכל להנצל ולא יאבה כי תרבה ס
שוחד · והעד כי בתחלת הפרשה כי עם קשה עורף א
אתה על כן וגו' ומצות הלב תחלתם אנכי ה' אלהיך

שיאמין בכל לבו שהשם שהוציאו ממצרים הוא אלהיו
והנה היא מצות עשה וכנגדה ואהבת את יי׳ אלהיך ם
ולדבקה בו וכנגדה ואהבת לרעך כמוך ולא תעשה לא
יהיה לך אלהים אחרים באמונת הלב ולא תשנא את
אחיך לא תחמוד · וידעת היום והשבות אל לבבך מצות
עשה · וכנגדה שמע ישראל יי׳ אלהינו יי׳ אחד · ומצות
השפה וידוי כהן ועניית והאמרת מוצא שפתיך וברכת
המזון והלל ותפלה ושננתם לבניך ודברת בם והנה
מצות עשה ורבים כנגדה ולא תעשה לא תשא את שם יי׳
אלהיך לא תענה ברעך אלהים לא תקלל ולא תאור לא
תזכירו ולא ישמע על פיך לא תכרות להם ברית ולא
תענה על ריב ורבים כנגדה · והמצות במעשה הם רבות
ואין צורך לזכרם · ומצאתי פסוק אחד כולל כל המצות
והוא את יי׳ אלהיך תירא ואותו תעבוד ואין צריך ל
להזכירם · והנה מלת תירא כוללת כל מצות לא תעשה
בלב ובפה ובמעשה וזו היא המדרגה הראשונה שיעלה
ממנה אל עבודת השם ית׳ והיא כוללת כל מצות עשה ·
ואלה ירגילו לבו וידריכוהו עד כי ידבק בשם ית׳ הנכבד
זה נברא האדם כי לא נברא לקנות הון ולא
בניינים יעזבם לזרים ושיא ידור תחת האדן ולא
ענג במיני מאכלים כי רגעים מעטים הם ויגיעם
רבה · גם יזיקו ברובם · גם משכב נשים יבלה כחו
ובעבור גם דברי שחוק והשתכר שכלות והוללות כי
המשכיל יחשוב ימי חייו מעטים הם ונחר בגרונו נפשו

ולא ידע מתי יקחנה· על כן יש לו לבקש כל דבר ס
שיביאנו לאהוב אותו ללמוד חכמות ולחפש באמונות
עד שיכיר ויתבונן מעשה השם ולא יתעסק בהבלי העול׳
רק להתבודד ללמו׳ ולהגות בתור׳ הש׳ ולשמור מצותיו
והשם יפקח עיני לבו ויחדש בקרבו רוח אחרת אז יהיה
בחייו אהוב ליוצרו ונפשו דבקה בו ותשבע שובע ס
שמחות את פניו ובהפרדה מעל הגויה תהיינה נעימות
ימין אלהיו עליו נצח וזה הוא שאמר הכ׳ כלה שארי ס
ולבבי צור לבבי וחלקי אלהים לעולם כדרך יעקב אבינו
שנדר והיה יי׳ לי לאלהים כי כאשר בא אל בית אל אמ׳
הסירו את אלהי הנכר והניח הצאן והתבודד לעבוד הש׳
ולא שכב עם אשה כי רחל מתה והולדה בלהה ובעבור
זה מאס באש׳ ראובן ושפחתה על כן כתי׳ בפסוק האחר ס
ויהיו בני יעקב שנים עשר להודיע שלא שכב עם אשה
אחר כך על כן לא הוליד עוד· והנה מי שהשיג זאת ה
המעלה שזכר השם ומעשיו ונפלאותיו לא יסורו מלבו
גם לא ידבר דבר בפיו שלא יזכיר השם להודיע לבני
האדם כבודו על כן נשבעו הנביאים ברוב דבריהם ב
וזהו ובשמו תשבע אז יהיה מן צדיקי הרבים· [illegible]ע כי
התורה לא נתנה רק לאנשי לבב על כן יש לפרש דברים
כתובים כדרך שיקול הדעת כמו ואשא אתכם על כנפי
נשרים ומלתם את ערלת לבבכם· פתוח תפתח
את ידך והקדמונים אמרו כי כך ופירשו את המלה·
ויש דברים שהם אמת כמשמעם גם הם כדר[illegible]ל כמו

בגן עדן ועץ הדעת ועץ החיים וטעם הכרובי' ודומה להם

השער השמיני

ההוגה תמיד בתורת השם אם יש לו לב היא תורתו ותשכיל נפשו יותר מאשר למדוהו והשכילוהו תלמידיו וזהו מכל מלמדי השכלתי ומה כבדו דברי הקדמונים שאמרו חייבים הכל לשמור כל המצות וכל התקנים שתקנום האבות ולא יבקש טעם למה צוו אלה המצות ואמת דברו כי יש מצות רבות נפלאות ונעלמו' והנה אם לא ישמרם האדם עד שידע טעמם הנה ישאר בלא תורה ויהיה כמשל לנער שלא ירצה לאכול לחם עד שידע איך נזרע בתחלה ונחרש ונקצר ונזרה והובר ונטחן ונכפה ונלוש ונאפה והנה אם עשה כן ימות ברעב רק הנכון שיאכל תמיד וכאשר יגדל ישאל מעט עד שידע כל שאלותיו וככה המשכיל יוכל לדעת טעמים ב רבים בתורה אשר הם מבוארים באר היטב · ויש שהם מבוארים לאדם אחד מאלף · ומשה א״ וכן אמר על כל המצות רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה ואם אין להם טעמים שנוכל לדעת טיבם איך יאמרו העמים שהם חקי' צדיקים ואיך יחשבו השומעים אותם חכמים · ואזכיר קצת הטעמים הנזכרים בתורה · כתו' קדש לי כל בכור וכתו' על כן אני זובח · ודבר השבת כי ששת ימים וככה שבת השמיטה ושביתת העבד למען תזכור · וככה מצות ה מרורים · והמועדים שלשה באביב השעורים ובכורי החטים והאסיף · להודות לפני השם ית' · וכתיב איש

כמתנת ידו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך׃ תן לו משלו
כדרך כי ממך הכל ומידך נתנו לך׃ וצוה לא ישבו ב
בארצך והטעם פן יחטיאו אותך לי׃ וכתיב במקום
אחר לא תחיה כל נשמה למען אשר לא ילמדו אתכם
וכנה להתחתן בגוים ולקחת מבנותיו וטע' והזכיר את
בניך וכן כי יסיר את בנך מאחרי׃ ואמ' בשבת למען י
ינוח שורך וחמורך שתחדש בהם וטעם שופך דם האדם
באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים ברא את האדם׃ ולא
יחבול רחים ורכב כי נפש הוא חובל׃ והזכיר טעם
וזרע אין לה בעבור שתשוב אל בית אביה כנעוריה׃
ובחג הסוכות למען ידעו דורותיכם׃ וטעם לא תמכר
לצמיתות כי לי הארץ׃ וטעם כי לי בני ישראל עבדים
וטעם לא ימכרו ממכרת עבד׃ וצוה להריע בחצוצרות
על העולות להיות לזכרון בהריעם במלחמה כמו עלי
פלשת אתרועה והציצית למען תזכרו בראותו ב
בכל רגע וכנה וקשרתם וכתבתם והזכיר גדוד את
המליכים והזכיר שנים טעמים
האחד דבר פשר והשני שמחשבתם לעשות לכם עגד רע
בעבור הקינת בת כשדים וטעם לא תתעב אדומי כי
אחיך הוא ולא תתעב מצרי כי גר היית בארצו וטעם
עמוני ומואבי בלא קדמו ולא זכרו האחוה הקדמונית
ועוד ששכר בלעם להרע לך והזכיר טעם לא ירבה לו
נשים וסוסים והזכיר ולא יסור לבבו ולא ישיב את ה
העם מצרימה וטעם לקבעל [illegible]

אבותיכן למען ירשו בני ישראל איש נחלת אבותיו וטעם
מה העדות והחקי' עבדים היינו ויוציאנו ואנחנו חייבין
לשמוע בקולו שעשה לנו הטובה הזאת· ועוד ונדקה
תהיה לנו וטעם השמטה ואכלו אביוני עמך וטעם על
כן לא היה ללוי חלק ונחלה כי הוא עובד השם הנכבד
וטעם ראשית דגנך כי טוב הוא ממך וכן בחר השם ס
להתפלל בערך וזהו ולברך בשמו כמו וישא אהרן א ת
ידיו וטעם שלש ערים פן ירדוף גואל הדם ולא ישפך
דם נקי וטעם הקריאה והנשארי' ישמעו ויראו ולא יוסיפו
לעשות עוד וטעם לא תשחית את עצה כי האדם עץ השד'
וטעם מעקה ולא תשים דמים בביתך ופן תקדש המלאה
הזרע וטעם כלאים כי הכל ישוב קדש כאשר פירש ר'
מנחם בפרדי וטעם להמית את הנערה אשר לא צעקה
בעיר והנה ברצונה היה וחוץ לעיר כאשר יקום איש על
רעהו במקום אין רואהו וטעם העבוט וקרא עליך אל
ה' ואהבתם את הגר כי גרים הייתם וטעם משפט גר
יתום ואלמנה ולא תחבול בגדה וזכרת כי עבד היית על כן
אנכי מצו[illegible]כה לא תשוב לקחתו כי תבצר וזכרת כ
על כן אנכי מצוך ולמד השירה להם שתהיה בהם לעד
ואסר הדם והטעם ולא תאכל הנפש עם הבשר וצוה
להיותו קרב על המזבח להיות נפש תחת נפש כי הדם
הוא בנפש יכפר וצוה להביא כל זבח אל אהל מועד
והטעם שלא יזבחו עוד פני השדה כמנהגם במצרים ו
לזבוח לשעירים. ולתת מן הדם אל המשקוף ועל שתי

האותות הטעם מפורש אלא יתן המשחית וכבר הזכיר
זה משה רבי' בתחלת ביאתו לדבר אל פרעה פירש טעם
למה נזבח פן יפגענו בדבר או בחרב גם זה הסוד ת
מבואר היטב בדברי יחזקיהו והמשכיל יבין׃

השער התשיעי

אמר המשורר
גל עיני ואביטה
נפלאות מתורתך

החדש הזה לכם ראש חדשים׃ יום המולד הוא הראש ש
בשמש וכן הוקם המשכן ובעבור דבר האות המשולש
זה בכבוד וזה בבית׃ וככה בעבור לחדש השביעי
יום הזכרון פירשתיו וכחג המצות ובחג הסוכו' בשלם
מחוץ ובעבור התמהמה במהלך על כן יום שמיני עצרת
והמילה קרוב משבעה ימים שלמים כי רגע שנשאר בו
חשוב יום בחשבון התורה וככה יום בשנה השיב שנה
ודבר השביעי ידוע גם ככה שנה השביעית ושבעה
שבועות השנים יובל לקרוא דרור כנגד מבן חמשים שנה
ישוב מצבא העבודה ופסח שני כנגד שני העבוד' ולא
תבשל גדי כמו לא תשחטו ביום אחד לא תקח האם על
הבנים ולא תחרוש ודבר הרובע ובארצכם לא תעשו׃
ולא יהיה כלי גבר ולא ילבש גבר הפך מעשה השם ׃
וככה את חקותי תשמורו על כן כנגד כלאים והבגירת
שבעת ימים הטעם ידוע וככה הנדה והיולדת והערך
מבן חדש עד שיבא אל המקום ועד ראש שנים חמשה
שקלים כמספר יוזה ומבן חמש ועד עשרים ככה

שנים ומבן עשרים ועד ששים אז בכח נפשו הוא ש
ותוספו חמשים כנגד חמש שנים ומשם אחר חמש ולנקבה
קרוב מחצי והנה הוא שלשה ועשרה ושלשים ודבר
עזאזל כמעשה הנרעת ומפורש קצת בדברי חכמינו
הקדמונים וככה דבר הערופה בנחל והמבין סוד דקות
הלשון יבין טעם אשר לא יעבד בו · אמר הגאון רב
סעדיה אין לתמוה מדבר פרה אדומה שהיא מטמאה
הטהורים ומטהרת הטמאים כי הנה הדבש מועיל ומזיק
כפי השתנות מזג גוף האוכל · וטעם הבהמה הטמאה
והעוף הטמא ושרץ המים ידוע · ואתנן זונה למען הבזוי
ומחיר כלב ולהקריב קרבן אשר בו מום או יקריבו כהן
אשר בו מום או ראשו מוקרח כי הוא הפך מעשה השם ·
ובמצות הענק תעניק לו וזכרת כי עבד היית והשם
הוציאך כי כוס גדול ואריכות ימים על שלוח הקן לא
בעבור לקיחת הבנים כי היא רשות וככה בכבוד אב ו
אם שהוציאוך לעולם הזה והם יאריכו ימיך כי והארכת
ימים פועל יוצא הוא ואמר ויראת מאלהיך כי נ ת לפני
עור ודבר אחרת לא ישימך כמי הם וככה להדר פני זקן
ואם לא תירא ממנו ירא מהשם שיביאך במשפט בימי ו
זקנותך וכתוב על פני בע"ז על דרך די שמיא וארקא
לא עבדו וככה אתם ראיתם כי מן השמים דברתי ע
עמכם ולא ראיתם כל תמונה כאשר פירש משה על כן
לא תעשון אתי או שנייו אין לכם צורך עמי לעשות תמונ
גבורה וכבר פירשתי מעשה העגל כי לא היה ע"ז והעד

כי חג לא' אחר שאהרן צוה כן וככה עשו ויהי ממחרת
ויעלו עולות. וזה השם הוא לבדו ואיננו כמלת אלהים פ
וסוד הארון ידעהו המשכיל מקול היוצא מבין שני ה
הכרובים ואמתים וחצי ארכו להיות הלוח רבוע ארכו
כרחבו למלא הארון והחצי בעבי הקורות והנה החצי
בקומה עם הרגלים כדרך השלחן כי כן כתו' על ארבע
פעמותיו וזאת המלה במקומות רבים בלשון הקדש ו
ואיננה זוית והעד הנאמן ושתי טבעות כי על דרך ע
המפרשים היה ראוי להיות שתי הטבעות · ומזבח
הקטורת נתון בין המנורה ובין השלחן מחוץ לפרוכת
והמזבח גבוה משניהם וככה היא ועשר יריעות · גם
עשתי עשרה ידוע סודם וככה שמונה ועשרים גם שלשי'
ומזבח הנחשת תחת כרכובו מלמטה עד חציו וככה ה
הוא באמת וסוד האפוד ככבר אחד כי השתי האבנים
שהם באפוד ושהם שמאליים גם ימיניים ששה שמות בכל
אבן והנה שתיהן אבן שוהם והנה אין בה צורה וזה כנגד
המחשבה ואלה החלקים בישראל ודפוסן כמעשה אפוד
והיה רבוע כנגד הקורות הארבע על [illegible] לא תרומה אבן
אל אבן · ודבר המשבצות והטבעות שיהיה בכל זמן ה
החשן על חשב האפוד שהוא הקו הגדול התיכון שאיננו
נוטה · והאורים כמשמעם גם התומים כחשבון העגל
ומשה נתנם בתחלה על החשן כאשר היו ביום הקים את
המשכן והמשכילים יבינו ·

השער העשירי · מה יקרה תורת

אלהינו ומה נאמנו עדותיו ומה נמלצו אמרותיו כי ו
הזכיר הכתוב דרכי האדם הארבעה שהם משתנים שבת
ולכת ומשכב וקימה וכלם פעלים עומדים ואל יקשה
עליך ישכבנה כי הטעם ישכב אותה כמו לא יגורך רע
וחכמינו בלשון התלמוד הפרישו בין שוכב לשכב וכדרך
המקרא שניהם שוכבים והער הן שכבתי אמש את אבי
והנה השכיבה בהקיץ ובעבור שרוב השינה האדם שוכב
אמר הכתוב וישכב במקום ההוא ולא הזכיר ויישן גם ס
הישן דומה למת על כן כתי' וישכב דוד והנה הישיבה
מנוחת האדם במקום אחד וכאלו היא חצי קימה · היא
העמידה כמו וקם הבית והנה ההליכה תנועה ממקום
למקום והיא הפך הישיבה והשכיבה כקו כטוי ראשו ו
ברגליו והנה הקימה שהיא העמידה להפך ובס"ג
תהלות לא הלך לא עמד לא ישב ולא הזכיר לא שכב
כי ברוב האדם ישן ובתורה כתוב ודברת בם בלב כמו
דברתי אני אל לבי · גם בפה והנה כל עסקיו על אי זה
דרך שיתהפך בוה להגות בתורתו וככה כינו' ובתורתו
יהגה יומם ולילה · ואמר שלמה לבקש החכמה ב
בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות
היא תשיחך ואתה עומד או יושב · והדברים האלה ס
שידע שהשם אחד ואין היות להווה רק שידבק בו על כן
ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך אם תאהב שתעמוד ס
בחיי העולם הזה גם בעולם הבא אהוב את השם ובסוף
הספר ארמוז לך זה הסוד כי הוא יסוד כל חכמה כי השם'

לבדו בורא הכל ויודע חלקי הכל בדרך כל כי החלקים
משתנים ונשמת האדם לבדו כאשר נא נא הש' היא כלוח
מוכן לכתוב עליו ובהכתב על זה הלוח מכתב אלהים
שהוא דעת הכללים בכילדים מהאדם בעה הפרטים ב
ודעת הגלגלים ובסא הכבוד וסוד המרכבה הדעת ם
עליון אז תהיה הנשמה דבקה בשם הנכבד בעוד' באדם
ובכה בהפרד כחה מעל גויתה שהוא האדמו שלה והנם
אין נכון למשכיל שיבקש לעול' הזה רקמה שיהיה לו טוב
לעולם הבא הלא תראה כתוב בדברי העריות אכי יוא
כי הקדוש המרחיק העריות לא יהיה מן הדבקים אל השם
הנכבד כדברי אסף ואני קרבת אלהים לי טוב ולמעלה
כי הנה רחקיך יאבדו ואמר דוד כי לא תעזוב נפשי ל
לשאול ברדת בשרי שם כי שאול הוא הקבר שהוא ב
בתחתיות הארץ כמו ואביעה שאול הנך ואמר תודיעני
ארח חיים ובכה אמר המשורר אך אלהים יפדה נפשי
מיד שאול ומלת יקחני מעלה גדולה · כמו ואיננו כי
לקח אותו אלהים · ובכה ואחר כבוד תקחני · וכתוב
וקדשתם היום · והוא אל תגשו אל אשה על כן הוא טמא
השוכב עם אשתו ואסור שיתפלל עד שירחץ ובכה ה
הזכירו חכמי המשנ' שהיה מכהן ישראל בבית שני ראשון
הבגד או העור שנפלה עליו אפילו טפה אחת · ולא יאכל
בשר קדש · והאחיר הכתוב על הנדה והיולדת והנזיר
קדוש · ובהשלימו ימי נזרו צריך לשוב לשתות יין יביא
עולה וחטאת ושלמים נ[illegible]לות [illegible] · פתח אהל מועד

דרך בזיון לו בעבור שירחק מקדשו וירד ממעלתו ·
גם היולדת תביא כבש בן שנתו ובעל השדה יתן תרומ'
ראשית ומעשרות ושכחה ופאה וחלה ותרומה · ובעל
הכרם ערלה והילולים ובכורים גם ראשית תירוש ם
ומעשרות ועוללות ופרט · והשנה השביעית והיובל
כוללת בעל השדה והכרם ובעל הצאן יתן ראשית הגז ·
ובכור ומעשר ואוכל שלמים שוק וחזה וזרוע ולחיים
וקיבה לבד האימורים וכתוב איש כמתנת ידו והטעם
שראוי שיתן כפי מה שנתן לו השם וזהו הראוי וסוף
דבר אליהו איש האלהים גם אלישע יוכיחו ·

השער האחד עשר

לא אוכל לדבר על
סוד השם הנכבד עד שאזכיר קצת טעמי אותיות לשון
הקדש · כל האותיות שאחרים יבטאו בהם מוצאיהם חמש
המקומות · הראשון אותיות הגרון והם אחהע · והשני
החיך · והם גיכק · והשלישי הלשון · והם דטלנת ·
והרביעי השנים והם זסשרץ · והחמישי השפה והם
בומף · ואותיות לשון הקדש כ"ב ונכפלו החמשה בעבו'
שאחזו הקו שיהיה ברוחב והוסיפוהו על האורך להודי'
שאין המלה סמוכה והשני כפולים כגרונו בסוף והנה
חצי אותיותיהם שרשים לעולם לא נגרעים ולא נוספים
מעט' ש[illegible] בחירות. אחרים אחז הכפל
לחברון אם העין והלמד כפולים · אם נכפלו הפא ם

והעין יהיה הכפל ליתרון כמו יפיפית וככה תשנשני
וחצי אותיות פעם שרשים ופעם משרתים בראשית ש
המלה או בסופה וכיתכם בשתיל אב המין· כאשר הוא
שמי אות מכין השכל· והנכון לבחור הקלים במוצא
להיותם משרתים בעבור שיבטאו בהם הרבה והנה
תחלת האותיות ע׳ ואחרינה ח׳ ושניהם כבדים· על כן
לא ימצאו במכתב הערלים ולא יוכל לבטא בהם מי ש
שאינו רגיל בנעוריו· על כן בחרו העברים האלף והה״א
חצי זה המוצא שרש וחציו משרת ובחרו מאותיות החיך
הראשונים והם יוד גם כף להיותם סמוכים אל ש
הראשונים הכבדים· ובחרו מאותיות הלשון שנים
קרוב מחנים והם נון גם תיו· ובעבור שהם חמשה ו
והלמד קל על הלשון שמוהו מהמשרתים ובעבור היותו
אמצעי שמוהו באמצע האותיות· ובעבור גובה הלשון
במבטאו שמוהו למעלה על כל האותיות ויקראוהו למד
מגזרת לימוד· כי עקרו לדעת למה היה הדבר והוא
הסוד הכבד· ע״כ אמרי לי וחבירי· ובעבור היות
אותיות השפתים קשים גם התחברם קשה ע״כ שמו הב׳
שרשים· ושמו השין לבדו משרת ושרותו מעט תחת
אשר· שככה לו· שלמה אהיה כשגם הוא· כי זין
וצדי וסמך שהם אותיות השריקה קשים מאד גם
כן אות הריש· והעד הנערים הקטנים שלא יוכלו
לבטא בו עד שיתגדלו ויתחזקו [illegible] על כן ס
הוצרכו לשום השלשה אותיות השפה משרתים

משרתים׳ והביאו אחר שורש והוא קמץ ובעבור היות
האלף קמץ בגרון והיא לפני הכ״א על כן שמוהו בראש
ושמו אחריו אות מתוספת שהיא מרחוק וככה אחר הה״א
שוא ואחר העין פתח והנה א ב שנים משרתים ובנגדם
ג ד שרשים מהפוך ובלשון ואחר כן ה ו משרתים
ובנגדם ז ח שרשים ובעבור כי אות טית מתחלף תחת
תיו השבועה כמו משרת ואחרי י כ ל מ נ והנה שש
משרתים ואחריהם ששה שרשים ס ע פ צ ק ר ובעבור
כי האלף תחלת כל האותיות לא ישרת באחרונה רק ב
בראשונה ואות תיו ישרת בראשית המלה ובאחריתה
ובעבור כי זה האות דומה לה״א במכתב היה הסימן
לשון נקבה ושב הה״א הנעלם אות בראש חכמה חכמת
לב׳ והא עשה שנים הוא נעלם שב תיו עתה בכתם
גם יש לתמוה מן הא נרם האמה הזאת שסבב סא כראש
שתי האמות ונקרא תיו בעבור הקו הכותב על הה״א
ועתה אדבר על אותיות המשך שהם יסוד השם הנכבד
ואומר כי האלף ראוים להיות סימן המדבר בעצמו וביא
בלשון זכר ונקבה׳ והה״א באחרונה נח גם במפיק ס
סימן לשון נקבה והוא באחרונה עם חולם לזכר ידו ר
רגלו או עם שורק ישמרנהו יבוננהו יצרנהו והיה
תחלתו זכר ישמח וסימן לשון נקבה ורעי ורגלי וידע כי
האלף באחרונה לעולם נח נעלם ולא כן חבריו שהם
הוי ואין צריך להזכיר כי אותיות אהוי מתחלפים ס
ומתהפכים ופעם נחים ופעם נעלמים׳ יהי ואהי

ראשון המחנה קראו לו מראה ולעמשה תוארו ויש כותב
ולא כקרא כמו בריא דק האלף עיקר · ויש כותב כמו
בקיא ההלכות אפוא ויש יתבלבלו ברגש כמו אם לא ישים
עליהם בהתבלע יוד בטרם אצרך כי אצק מים גם
שם הא מתבלע כמו נכבתו ביפה אשר אהבתך ילדתו·
ובכך ישמרכו בעלין הרגש לחברין הא ישמרכהו ואין
צורך להאריך· וכבר הזכרתי למה בחרו להיותם ב
במספר ראשון כי האחד סבת המספר ואיננו מספר·
והעשרים דומה לאחד כי הוא כולל האחדים והוא ראש
העשרות· והחמשה וששה חשבון עגול כי שניהם אמצעי'
ודע כי הארך קו בין שתי נקודות והרוחב שני קוים ו
וככה זה שטח· והנה הגוף יש לו שש פאות וככה
שקוים בראשון ר"ל האלף והוא נושא את המקרים כדבר
אבני שהוא נושא כל התשעה והגוף מתחלק לחלקים ו
רבים אין קץ לו על כן קראו שמו אלף ופירו' הא הצור'
כמו הככ והיא שני קוים יש לה מקצוע ויש קו אחר קרוב
אליו עמו על כן היה הבא בימין הנקבה באחרונה ורוח
עברה נערה אלמנה והוא' כדמות ווי העמודים וככפל
להדביק השפתים· ובעבור היות הבא לנקבה היה זה
בימין וכריה ישמרהו ויחייהו ירדפהו ובעבור הדבק היה
לשון רבים באחרונה נו נקבות עשו טוו ובראשונה
ראובן ושמעון והשמכה הואו בהתחברו עם חבריו ו
כי שהא הכוכב בראשונה על שני דרכים דבר מנא כ
בבא כרעני· או שלא אם הוא מנא בבא בתיים·

גם כי הכם ספרם בנקוד והיוד יסודת בראשונה ם
ובאחרונה והנה בראשית סימן לשון זכר יחיד ורבים
שאינם עם המדבר והוא הוא במחשבה על כן הוא הפך
אחד ובאחרונה דומה לאחד כי היוד סימן המדבר זכר
או נקבה ידי רגלי וכראית היוד לשון רבים ובסמוך
ביוד שנעלם ידי כפים והחשבון יבואו עשרה כי כל ם
חשבון שהוא אחריו הוא חלק או חלקים וממנו או מתחדש
בעבור כפלו או בעבור מחברתו אל אחריו או כ
בהתחבר השנים ידבים · ועוד ידוע כי גלגל הרוח
וכלם אחד גם כן גלגל המים והארץ ומקיפים אותם וז'
גלגלים בראיות גמורות והנה הכל עשרה על כן צורת
יוד כדמות קו עגול שהוא מקיף כל אשר בתוכו ושירו'
קשלה מגוזרת והתורה השכית שתי תורות · והנה הוחל
מלמעלה האחד קדם ואם יחל מלמטה מן העשור כנגד
הנה העשירי קדש · על כן היה הבכור והעשירי קדש ·
והנה יספוק אחרית האחרים תשעה · כי עשרה תחלת
כלל והאחד איננו מספר והנה השמונה הם המספרים
והארבעה ראשונים והם שנים ושלשה והחמשה ושבעה
וכאשר תחבר האחד שהוא נפרד ומרובע ויחיד ומעוקב
אל מרובע ראש חשבון הזוגות הנה יעלה הא ואם
תחברנו אל מרובע ראש חשבון שאיננו זוג הנה יוד
והנה השם הנכבד · וכאשר תחברם אל מרובע הא
הנה חשבון כל השם · והנה חשבון שתי האותיות ב
במבטא · ובאשר תחברנו אל מרובע ז' הנה חמשים

שנת היובל קדש וכנגד יום חג שבועות והנה סוד המשש
כולל כל המשערים אשר לפניו והנה הקוטר כמספר
שלשה אותיות והנה חצי כל קטר כחודך כל המספרי'
אשר לפניו ויעלה מלה ועשרים וכנגד מספר המרובעים
הזונות כי נשנית כמספרים שהם כחשבון עגול בכשלג
וכאשר תחבר האחדים יעלה מלה ושבים ותחש וכנגד
יעלה כפל חצי הראשון על האחדי וכאשר תחבר מרובע
אחות הראשון ממרובע השנים כחברים לא תמצא רק
מעוקב אחות השני · וכאשר תחבר מרובע השנים כ
באחרים ממרובע השלשה כחברים לא תמצא מעוקב
אחות השלישי · וסוד סעשרה עוד אברם קבה ·

ידוע כי צלעי
המשולש השוה בתוך העיגול כמרובע עמוד המשולש
השוה עם צלע כאלכסון העיגול כאשר בוא ימרובע
עמוד המשולש השוה שלשת רביעית מרובע הצלע ש
וכאשר נוניח יתר בשלישית האלכסון יהיה מרובע ה
היתר עם מרובע החצי כמו מרובע אלכסון העגול
וכחשבון אחר לא יעלה כבה רק פחות או יתר ונעיגול
מקום אלכסונו עשרה בהוציאך החצי אל שתי ר
שלישיות האלכסון לא תמצא שברי המשולש לא שברי
הצלע שמרובע שבו העיגול על כן מרובע קו משולש
עם בעגול אלכסונו המשה עשר המשת אלפים בלי ש
תוספת או מגרעת ומרובע עיגול שאלכסונו עשרה הם
שבע מאות ומאתים ושבעים והנה השיעור והמנכר

יעלה בקול ובשמחתו בעניים שגם אור ובגם נגולה נ״ב
יבואו ... ואמו ... בו״ וקו

התשיעית כתשיעית והשרש אחד ופלגים מעלות ם
והשמונה העברים ראשונים ואחרים ופלגים שניים גם
החמשה שלישיים ובאשר תחבר המספר כל כתה יעלו שני
שנים ושבעים על כן אמרו הקדמונים כי זאת הכתה ם
כתשורה וכל עגול באלכסונו פחות מעשרה. ויהיו הברים
בתבולם השלם לקו העגול בערך העגול אל שעורי

והפך
זה בהיותו יתר ימעטוהו

השער שנים עשר

כדרך הקשת
הכתה לברו

אלהי עולם שוכן עד רוכב קדם סלה ולא ישתנה כ
בעבור היות מדים נמשכו הקרובים אליו או בעבור
הנבראים לצבות ביד הנבראים ובזה אמר קונטרר
כי קוה בזה ובבר אמי ראה לך משל בגופות העליונים
כי כוכבי הגלגל הגדול שתקן תנועתם אחת וערך מ
מרחקם זה אל זה אחת שוה לעולם ותנועת השבעה
משרתים עומדת גם היא על דרך אחת כל אחד מהם י
בגלגלו· רק תנועתם כנגד מוצק הארץ משתנה· כי יש
מהם ישרים בהליכתם פעם במרוצה פעם בהתמהמה
ופעם עומדים ופעם שבים אחורנית ומערכת זה אל
זה משתנה עד אין קץ פעם מתחברים ופעם נפרדים
ופעם בלי מכה ופעם בשבעה מכאים ופעם עולים פ
יורדים בגדול ובקטן ופעם בקו ופעם משמאלים או
מימינים והם בעצמם לא יחלו ולא יכלו ולא יוסיף
פארם ולא יחסר רק בעבור תולדות ... הלבנה במינים

השפלה כי ישתנה אורה כפי הרחקה מהשמש ויקרא
לתכונותיה כל זה שיקרה למארתים יותר · ובעבור
כל אלה הדברים הנזכרים גם אחרים ישתנו כל הנולדים
באור המאורות והצמחים והחיים כי לא יתכן שתמצא
מערכת שוה לאחת ברבבות אלף אלפי שנים על כן
כתוב בספר יצירה עד אחד שבר שאין הפה יכולה כ
לדבר ולא האוזן יכולה לשמוע. אם כן בזה הספר זה אף כי
במספר רב מאלף ימים ובעבור שאין בארץ דבר ע
עומד רק נשמת האדם לבדו על כן לא תמצא השם
הנכבד נזכר במעשה בראשית רק מלת אלהים שגם ו
השם נקרא על שמם כאשר פירשתי שיקראו שמם
ולשון על כן אמרו חכמינו ז"ל נקרא שם מלא על עולם
מלא · ונקרא עם אלהים עד שנולד קין · ובראות הוה כי
אין האדם עומד בהוליד קין על כן אמרה קניתי איש את
ה' · ובעבור זה לא הזכיר משה לפרעה רק השם ס
הנכבד שהוא אלהי העברים שיוכל המקבל בחו
בארץ לאחרים מופתים על כן לא תמצא זה השם בספר
קהלת כי הוא דבר על חכמת האלהים שהכח מקבל סכל
לא היחיד כמשה על כן אמר יתרו עתה ידעתי כי ם
גדול ה' מכל האלהים והשם הוא אלהי האלהים ופעם
שהוא גם ענב ופעם שם תואר והעד ה' צבאות · ע
וכשאו נקרא שב בדרך הארץ · כבתוב בדברי הימים
ומפורש בספר שמואל למה נקרא שם כי שם ה' ו
צבאות יושב הכרובים עליו באו להביא הסר אביד ·

וככה כאור שבעת הימים· פי' שבעתם שכל יום הוא
אחד ושביעי עמד· וככה ונלחם עמו עם מלך ב
שנשא ומתנכה כעין החשמל מתוך האש· ועתה שים
לבך כי האחד סוד כל חשבון והנה איננו חשבון כי
הוא עומד בעצמו ואין צריך לו לאשר הם אחריו גם
כל חשבון הוא מחובר מאחדים וכל חשבון יעשה משתי
פאותיו מה שיעשה האחד בפאה אחת מפאות המרובעים
כשהגדו על כן קראו חכמי התושיה האדם עולם קטן
וזה סוד מטטרון שר הפנים· וזה סוד שאמ' חכמינו ז"ל
בחמשה דברים על כן כתיב בשיעור קומה אמר ר'
ישמעאל כל היודע שיעורו של יוצר בראשית מובטח לו
שהוא בן העולם הבא ואני ועקיבא ערבים בדבר ומזה
הדרך יוכל המשכיל לדעת האחד מפאת שקבל בו הוא
רבק רק ומפאת הטוב כולו אין כח בנברא לדעתו· ש
והמשל כאור השמש שעוברת על פני שתום העין ולא
יוכל לראות פני השמש רק עד שיעבור על כן כתוב
אני אעביר כל טובי על פניך והנה הדבקו בטוב כלו
שדמות הפנים הדבק הנבראים בו כדמות אחורים וזהו
וראית את אחורי וזה המשל באדם כי כשידבר אדם ב
עם שומע אדם ואשר למד חכמת הנפש יוכל להבין אלם
הדברים כי אינם גופות ולא בגופות ובעבור היות ס
סבבה רחוקה וקרובה על כן אמרו העברים כי חלק ה'
עמו· ה' מנת חלקי וכוסי· חלקי ה' אמרה נפשי·
וכתיב ואם עמך ונחלתך· וכתיב ה' הוא נחלתו·

דרך אחרת נסמכה אמת כתוב ברוך ה׳ צורי · וכתו׳
אומר אלהי צורי אחסה בו · וכן הוא תהלתך אלהי
תהלתי · וכתוב חסדי ומצודתי · וכתוב
אלהי חסדי · על כן סוד התפלות לומר
ארוממך אלהי המלך · ברכו ה׳
מלאכיו · גדלו לה׳ אתי ·
והסוד הזה עיקר כל זה
השער · זה השער
לה׳ צדיקים
יבאו
בו ·

נשלם הספר תהלות לאל לבד
כי הפליא חסדו את אברהם עבדו ·

אני אסטרוק דטולון הקדמונים השלמתי להדפיס זה הספר
במצות החכם הרופא כה״ר שלמה אלמולי יצ״ו
ביום שנים עשר לחדש חשון שנת חמשת אלפים ומאתים
ותשעים ל׳ בריאה פה קושטנטינה רבתי · יזכנו השם
להדפיס ספרים עד יבא קץ בישראל אמן ואמן ·

